

PRIVAT

Update

SVEA
EKONOMI

#2 2016

s.4

Johanna söker
nytt jobb:

”Alltid nervöst
att prata pengar”
.....

s.7

Lönebeskedet:

Hit går dina pengar
.....

s.14

Hjälp till
att bekämpa

de nya brotten
.....

s.16

Så sparar
föräldrar

till sina barn
.....

s.10

Snart jul:

**HETASTE RESMÅLEN
BÄSTA JULMARKNADEN**

TEMA
VAD ÄR
LÖN?

Temanummer:

Vad är lön?

Snart jul! Äntligen! Så tänker i alla fall jag. Veckorna före jul är en mysig tid när man kan åka och julhandla i andra länder, eller se fram emot en resa över helgerna.

I DET HÄR NUMRET AV UPDATE PRIVAT ger vi en del tips om vart man kan åka för att ta ledigt eller shoppa.

MEN DET FINNS MYCKET MER. Har du till exempel funderat över din lön? Hur blir den högre, vad innehåller den – och vart går pengarna som du aldrig ser? Vi har tagit hjälp av experter för att svara på dessa frågor, och intervjuat en jobbsökare: Johanna Elgeby som har lovat sig själv att inte stanna för länge på samma arbetsplats, och som vet vilka frågor hon ska ställa till företagen som vill anställa henne.

VI HAR OCKSÅ TAGIT REDA PÅ vad som gäller om man vill köpa hus utomlands – en dröm för många. Dessutom en dröm som allt fler svenskar uppfyller. Läs intervjun med mäklaren Daniel Nilsson i Spanien, som är svenskarnas favoritland när det handlar om att köpa hus utomlands.

OCH SÅ ÅTERKOMMER VI TILL TEMAT bedrägerier och penningtvätt. Den typen av brottslighet ökar starkt. Får den fäste hotar den bland annat e-handeln – just som vi har vant oss vid att kunna klicka hem mat, böcker och kläder och betala lika enkelt. Men det finns ingen anledning att ge upp. Svea Ekonomi jobbar tillsammans med sina kunder för att komma till rätta med problemet. Det är vi mot bovarna! Läs mer om det inne i tidningen.

Trevlig läsning!

Lennart Ågren
Vd, Svea Ekonomi

GRAFISK FORM: PLAYGRAPHICS

Innehåll

#2 2016

- 3 Dina pengar nästa år**.....
- 4 Söka nytt jobb**
Johanna Elgeby håller på att söka nytt jobb. Lönen är inte det viktigaste, men visst spelar den stor roll.
- 6 Förhandla upp din lön**
Så här gör du för att hamna rätt i förhandlingen.
- 7 Äntligen lön**
En glädjens dag för många, även om inte alla rusar ut på lönefredagen för att bli kung i baren.
- 8 En plats i solen**
Drömmer du också om ett eget hus någonstans där solen skiner? Du är inte ensam.
- 10 Lämna mörkret för julljuset**
När midvintern är som mörkast är längtan till solen som allra hetast. Populära resmål även i år är Thailand och Spanien.
- 11 Årets julklapp?**
Har du en gammal bakmaskin skräpandes på vinden? Då har du kanske fått årets julklapp någon gång.
- 12 Många fallor i hemförsäkringen**
Det finns flera saker att tänka på när du ska välja hemförsäkring. Här är sakerna du bör tänka på.
- 14 Penningtvätt**
Vi bekämpar brott tillsammans med våra kunder.
- 15 Bedrägerier kan lätt halveras**
Samhällskostnaderna för bedrägerier kan vara så höga som 120 miljarder kronor brutto per år bara i Sverige.
- 16 Så sparar föräldrar till sina barn**
Två tredjedelar av Sveriges föräldrar sparar regelbundet varje månad till sina barn.
- 17 Koll på pengarna**
Som ung är det bra att ha koll på sin ekonomi.
- 18 Notiser:**
  - ▶ Svea Ekonomi stödjer Ung Företagsamhet
  - ▶ Big Mac-index
  - ▶ Effekten av amorteringskravet klingar av
  - ▶ Vår käraste lott i Sverige är Trisslotten

Dina pengar nästa år

Snart röstar Riksdagen om statsbudgeten. Går den igenom innebär det att skatten sänks rejält för den som säljer sin bostad nästa år. Men det blir högre skatt på arbetsinkomster, eftersom gränsen för statlig skatt sänks.

Regeringen vill att fler ska sälja sin bostad. Därför ska uppskovstaket slopas. Det innebär att det går att få uppskov med stora vinster vid en bostadsförsäljning. Vinsten som kan användas för att köpa en ny bostad och därmed undvika amorteringskravet, eftersom man behöver låna mindre då en ny bostad köps. För att ytterligare öka rörligheten på bostadsmarknaden vill regeringen även införa lägre skatt på kapitalvinsten om man köper en billigare bostad än den man säljer. För det hushåll som har bott länge i sin bostad kan detta innebära flera hundra tusen kronor i lägre skatt.

Däremot ska fler betala statlig skatt. Brytpunkten för att betala stat-

lig skatt räknas inte upp som tidigare är, utan blir 37 700 kr i månaden.

En förändrad arbetslöshetsförsäkring för deltidsarbetslösa, höjt flerbarnstillägg och ett höjt tandvårdsbidrag för äldre är andra förslag. Gränsen för fri tandvård höjs till 21 år.

Sedan tidigare har regeringen även aviserat:

- RUT-avdrag införs på reparation och underhåll av vitvaror i hemmet.
- Sänkt moms från 25 till 12 procent på mindre reparationer, till exempel cyklar och skor.
- Höjd alkoholskatt. Inklusivt momsen blir prishöjningen knappt 1 kro-

na för 75 cl vin, 25 öre för 50 cl öl och knappt 2 kronor för 75 cl sprit.

- Beloppsgränsen för rätten till avdrag för resor till och från arbete eller utbildning höjs från 10 000 till 11 000 kronor per år. Det innebär att man inte får göra avdrag för utgifter under 11 000 kronor per år i sin deklaration.

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet och behandlas för närvarande i Riksdagens olika utskott. Första omröstningen sker den 23 november. Om det går som regeringen vill kommer de flesta förslag att träda i kraft den 1 januari 2017.

Källa: Swedbank

Regeringen vill att fler ska sälja sin bostad. Därför ska uppskovstaket slopas.

**Johanna Elgeby
söker nytt jobb**

**”Alltid
nervöst
att prata
om lön”**

Johanna Elgeby håller på att söka nytt jobb. Lönen är inte det viktigaste, men visst spelar den stor roll. ”De flesta vill att man ska komma med ett löneanspråk. Det är alltid nervöst”, säger hon.

Närmast kommer Johanna från IT-företaget Tradedoubler, där hon jobbade som redovisningsekonom. Hon trivdes bra där, men hade satt en gräns för sig själv: Inte mer än tio år på samma företag.

– Jag tror inte man utvecklas lika bra om man inte byter miljö då och då. Dessutom är det lättare att få upp sin lön när man byter arbetsgivare ibland, säger hon.

Sa upp sig

I våras hade det gått 9,5 år sedan hon började på Tradedoubler, så följaktligen sa hon upp sig. Trots att hon inte hade något annat jobb på gång än. Men arbetsmarknaden ser ljus ut för redovisningsekonomen, så Johanna beslöt att ta ledigt och samtidigt söka nytt jobb. Hon hade råd att leva på sparpengar ett tag.

– Jag tror jobbsökandet blir bättre och mer effektivt om man ägnar sig åt det, och inte försöker sköta det vid sidan om sitt gamla jobb, säger hon.

Förberedelser

För att förbereda sig för jobbintervjuer och de samtal om lön som följer, har hon tagit kontakt med facket för att få veta ungefär var lönerna inom hennes yrke ligger. Andra sätt att ta

reda på fakta är att söka efter statistik på internet.

– Men det viktigaste är att prata med kompisar som kan veta, till exempel tidigare arbetskamrater och studiekamrater. Om jag får höra att någon har fått upp sin lön rejält blir jag peppad i förhandlingen, säger Johanna.

Löneanspråk

I annonser brukar många arbetsgivare ange att de vill att den som söker talar om sitt löneanspråk. Det tycker Johanna är nervöst, eftersom det är svårt att veta var man ska lägga sig för att komma ifråga.

– Ett för högt löneanspråk gör att jag kanske inte får jobbet, även om jag hade kunnat gå ner när förhandlingen väl börjat. Och för lågt vill man ju inte lägga sig.

Förmåner

Några stora förmåner har hon aldrig haft, utom friskvårdsbidraget som hennes förra arbetsgivare gav henne. Det använde hon flitigt för att träna på gym. Självklart är det viktigt för henne att fråga den nya arbetsgivaren om det finns något tjänstepensionsprogram. Annars måste lönen upp ytterligare så att hon kan betala in till en sådan själv.

Johanna Elgeby är van att jobba hårt. Utöver ekonomjobbet har hon i många år jobbat som värddinna på Berwaldhallen i Stockholm och så spelar hon i ett oljefatsband på fritiden.

Män tjänar fortfarande mer

Män tjänar ”oförklarligt” 4,5 procent mer i lön än kvinnor. Det visar Medlingsinstitutets rapport. Skillnaden beror bland annat på att kvinnor förväntar sig lägre lön än män.

Medlingsinstitutet lägger fram sin lönerapport varje år på regeringens uppdrag. Den senaste rapporten visade att kvinnor i genomsnitt får 87,5 procent av mäns lön. Löneskillnaden mellan män och kvinnor är alltså 12,5 procent. Mellan 2014 och 2015 minskade skillnaden med 0,7 procentenheter.

Det finns många förklaringar till att män får 12,5 procent högre lön.

Män och kvinnor kan ha olika yrken, utbildning, ålder och arbetstid. Om man justerar för dessa skillnader återstår enligt Medlingsinstitutet en oförklarad löneskillnad på 4,5 procent.

Men även om den är ”oförklarad” finns det troligen förklaringar till skillnaden, det är bara det att dessa faktorer inte mäts, skriver Medlingsinstitutet.

Ett exempel på en sådan faktor är förväntningar. Medlingsinstitutet konstaterar att löneskillnaden mellan män och kvinnor uppstår redan efter examen och att kvinnors förväntningar på lönen är lägre än männens.

Alltså:

Väntar man sig mindre, får man mindre. Läs mer om hur du förhandlar upp din lön på nästa sida.

Många upplever lönesamtalet som obehagligt, men du har ju allt att vinna på det. Så här gör du för att hamna rätt i förhandlingen.

Förhandla **UPP** din lön

Marianne Saur Hedlund är konsult i det egna företaget Utveckling och Process, och har en lång karriär bakom sig på andra sidan skrivbordet: Som tidigare socialchef i Sundbybergs stad har hon anställt många medarbetare genom åren.

–Den bästa löneförhandlingen är den som slutar med att båda parter vinner, säger hon.

Den som söker jobb ombeds ofta att lämna ett löneanspråk, vilket många tycker är obehagligt (läs artikeln om Johanna Elgeby på föregående sida).

Någonstans måste man börja

–Vi ber om det eftersom lönesättningen är individuell. Någonstans måste man ju börja löneförhandlingen, säger Marianne Saur Hedlund.

Det innebär att du som söker jobb eller vill förhandla upp din lön bör ta reda på var lönespannet för ditt jobb ligger.

Några tusenlappar över

–När du har tagit reda på det, lägg ditt löneanspråk ett par tusenlappar över vad du egentligen vill ha. Då har du något att förhandla om, säger Marianne Saur Hedlund.

HÄR FÖLJER HENNES BÄSTA TIPS PÅ HUR DU FÖRBEREDER DIG FÖR LÖNESAMTALET:

1 TA REDA PÅ LÖNEFAKTA. Hör med facket, vänner som har liknande tjänst och kanske blivande arbetskamrater. Bestäm dig för vilken lön du kan acceptera, och lägg ditt löneanspråk något över. Lägg dig inte för lågt, då nedvärderar du dig själv. Om du lägger dig alldeles för högt verkar du dåligt påläst.

2 FORMULERA FÖR DIG SJÄLV några argument för varför just du bör få denna lön. Argumenten ska vara relevanta. Om du till exempel håller fram en utbildning som du har, se till att den behövs för just det här jobbet.

3 DET ÄR OK ATT VARA NERVÖS. Skäms inte för att du är nervös när samtalet börjar. Acceptera det och genomför samtalet ändå. Tänk på att arbetsgivaren kanske inte heller tycker det är bekvämt att prata pengar.

HÄR ÄR VAD DU INTE SKA GÖRA:

1 PRATA INTE OM DIN PRIVATEKONOMI. Arbetsgivaren är faktiskt inte intresserad av om du behöver mer pengar till hyra.

2 KÖR INTE HUVUDET I VÄGGEN. Om din arbetsgivare erbjuder någon hundralapp mindre än du hade tänkt dig, låt det inte hindra dig från att tacka ja till ett jobb du faktiskt vill ha.

3 HOTA INTE MED ATT SLUTA. Var medveten om ditt värde för företaget, men det är inte konstruktivt att hota med att sluta om du inte får som du vill. Du kan ändå i tysthet börja se dig om efter ett annat jobb som ger bättre lön.

4 UNDVIK ATT FÖRMINSKA DIG SJÄLV. Om du i tankarna förminskar dig själv kommer du att ställa upp mentala hinder för att lyckas. Om du bygger upp en rädsla för chefen blir du ännu mer nervös.

Allt som inte står på lönebeskedet

Äntligen lön! En glädjens dag för många, även om inte alla rusar ut på lönefredagen för att bli kung i baren. Många får dessutom mycket mer än vad som framgår av lönebeskedet – i pension och allmänna försäkringar.

De flesta lönebesked är svåra att läsa. Det beror på att det inte är någon enkel sak att räkna ut en anställds lön korrekt. Det kan vara olika timpenningar för olika skift, avdrag för sjukdom eller föräldradighet, tillägg från arbetsgivaren i form av semesterersättning.

–Ändå gör man klokt i att kolla sitt lönebesked och se efter så att man får rätt lön. Det kan bli fel i in- och utmatningarna i datasystemen. Det räcker inte att kolla nettolönen som många tror, säger Lars Jagrén som är chefsekonom på Unionen.

Risken man löper om lönekontoret har gjort fel är givetvis att man får för lite pengar. Men det är heller inte roligt att få för mycket – man kan nämligen bli återbetalningsskyldig, säger han.

Bra att känna till

En annan sak som är bra att känna till är att de flesta arbetsgivare inte anger på lönebeskedet vad de betalar in utöver lönen för den anställda till olika instanser. Förutom den lön som du får måste arbetsgivare enligt lag betala ytterligare 31,42 procent i arbetsgivaravgifter.

Drygt en tredjedel av dessa pengar kommer dig tillgodo den dag du går i pension. En tredjedel går till allmänna försäkringar som sjukförsäkring, föräldraförsäkring, arbets-

skadeavgift och arbetsmarknadsavgift. Gemensamt för dessa är att de måste betalas varje månad, oavsett om du själv blir pensionär, sjuk, förälder eller arbetsskadad. Sista tredjedelen går till något som kallas allmän löneavgift.

–Det är faktiskt en ren skatt, eftersom dessa pengar inte är örönmärkta för något särskilt utan går rakt in i statskassan, säger Lars Jagrén.

Tjänstepension

Utöver de lagstadgade arbetsgivaravgifterna kan din arbetsgivare frivilligt betala in ytterligare ett procenttal baserat på din lön. Det gäller då tjänstepension.

Har ditt företag ett kollektivavtal sker inbetalningen inom ramen för det. Många företag har inte kollektivavtal, men följer ändå de regler som gäller för det. Normalt ligger dessa pensionsinbetalningar på 4-5 procent av lönen. För löntagare som tjänar mer än 37 000 kronor i månaden kan dessa inbetalningar ligga betydligt högre, uppåt 30 procent av lönen.

När du söker jobb är det viktigt att ta upp frågan om tjänstepension, så att du vet att dessa inbetalningar sker. Förutom pensionen kanske din arbetsgivare ger dig förmåner som utfyllningar om du blir sjuk eller föräldradig. Du får då inte ut hela

lönen från Försäkringskassan, utan arbetsgivaren kan fylla ut under en period. Detta brukar dock synas på lönebeskedet.

Är du sjuk har du enligt lag en karensdag, vilket betyder att du inte har rätt att få betalt för din första sjukdag. Arbetsgivaren betalar din sjuklön från dag 2 till dag 14 och är du sjukskriven längre, träder Försäkringskassan in.

Preliminärskatt

Det som däremot syns på beskedet är preliminärskatten. Hur stor den är beror i första hand på hur stor kommunalskatten är i din kommun. Det mesta av preliminärskatten går dit och bidrar till vård, skola och omsorg. Är du höginkomsttagare kan du få betala skatt även till staten.

Från din inkomst får du göra ett grundavdrag vid deklarationen. Det innebär i praktiken att om du tjänar mindre än 18 739 kr på ett år, behöver du inte betala skatt alls.

EN PLATS I SOLEN

LIPPFYLL DIN DRÖM

Här är några goda råd till dig som funderar på att köpa hus utomlands.

1. Skaffa dig en bild av var huset ska ligga.
2. Kolla om det går direktflyg och tänk på avståndet till och från flygplatsen.
3. Välj en ort där det finns bra service och kommunikationer.
4. När du har hittat fyra-fem objekt, ta kontakt med en mäklare och åk till platsen för att titta själv.
5. Fundera över finansieringen – belåna huset hemma eller det du köper?
6. Se till att du får juridisk hjälp som lotsar igenom köpet. Du behöver svensktalande mäklare och advokat.
7. Eventuellt behöver du också hjälp att skriva testamente som talar om vad som ska hända med huset om du plötsligt dör. Det är arvslagarna i det landet där huset ligger som gäller, och inte de svenska.

Drömmer du också om ett eget hus någonstans där solen skiner? Du är inte ensam. Allt fler svenskar köper hus utomlands. Spanien är populärast.

Marknaden för hus i Spanien växer snabbt. Det rapporterar Daniel Nilsson, vd för Fastighetsbyrån Utland.

–Vi arbetar på den spanska och portugisiska marknaden och har vuxit med 40 procent i år, säger han.

Trenden är att allt yngre personer väljer att köpa hus utomlands. För 10-15 år sedan var den vanligaste köparen i 55-60 årsåldern, men nu är många av köparna runt 35-40 år, och har små barn eller tonåringar.

Låga priser sedan 2008

Första halvåret i år köpte över 1 800 svenskar hus i Spanien, enligt Daniel Nilsson. En av anledningarna är givetvis klimatet, som svenskarna uppskattar. Och sedan finanskrisen 2008 har priserna legat mycket lågt i både Spanien och Portugal och därmed lockat köpare. När konjunkturen var som lägst hade huspriserna i Spanien sjunkit med mellan 40 och 50 procent jämfört med hur det var före finanskrisen.

Ljusning i ekonomin

Nu ser många bedömare en ljusning i ekonomin på den iberiska halvön, vilket har gjort att priserna har börjat stiga. Men än syns ingen avmattning av intresset.

Vad kostar då ett hus i Spanien eller Portugal?

Det är som att fråga hur långt ett snö-

re är. Precis som i Sverige är det läget och kommunikationerna som avgör.

–Ett hus kan givetvis vara hur dyrt som helst, men ett vanligt köp som vi förmedlar ligger kring 200 000 euro, säger Daniel Nilsson.

Det motsvarar strax under 2 miljoner kronor. Pengar som många har i belåningsutrymme på sin bostad hemma i Sverige, med tanke på de senaste årens prisuppgångar på bostadsmarknaden. Här kan Svea Ekonomi vara till hjälp.

Belåning

Om utrymme finns i fastigheten eller lägenheten i Sverige kan den belånas. Då kan man som kund själv välja att köpa något utomlands.

Man kan också välja att ta lån med huset i utlandet som säkerhet. Som köpare kan du då vända dig till din vanliga bank och höra om de kan hjälpa till på den ort du har tänkt dig.

En sak man alltid ska tänka på när man köper hus utomlands, är att det i något läge uppstår en valutarisik. Om du tar ett lån i euro men har din inkomst i kronor, kommer din månadskostnad att fluktuera med eurokursen. Tar du ett lån i kronor och ska köpa huset i euro måste du ta hänsyn till växlingskursen vid det tillfället. Även den dag du eventuellt säljer huset och ska växla till kronor,

kan vinster eller förluster uppstå beroende på vad kursen var när du köpte och hur den har utvecklats.

Ta hjälp

Det kan vara knepigt juridiskt att genomföra ett köp i ett annat land. Om du inte kan språket perfekt är det tryggast att ta hjälp av en svensktalande mäklare och advokat på orten, som guidar dig igenom hela köpet. I Sydeuropa görs alla affärer upp hos en notarie, alltså en jurist som håller i all byråkrati. För den som inte kan språket kan det vara svårt att förstå vad som händer hos notarien, och då

behöver man en svensk kontakt.

Trots notariesystemet gör man klokt i att som köpare själv utföra den vanliga kontrollen, som vem har lagfarten på huset, om det finns några pantbrev uttagna och om det finns några skulder hos exempelvis el- och vattenbolag som följer med. Om det gäller nyproduktion, tänk också på att skaffa en bankgaranti som ger dig rätt att återfå insatt kapital om något skulle hända under byggtiden.

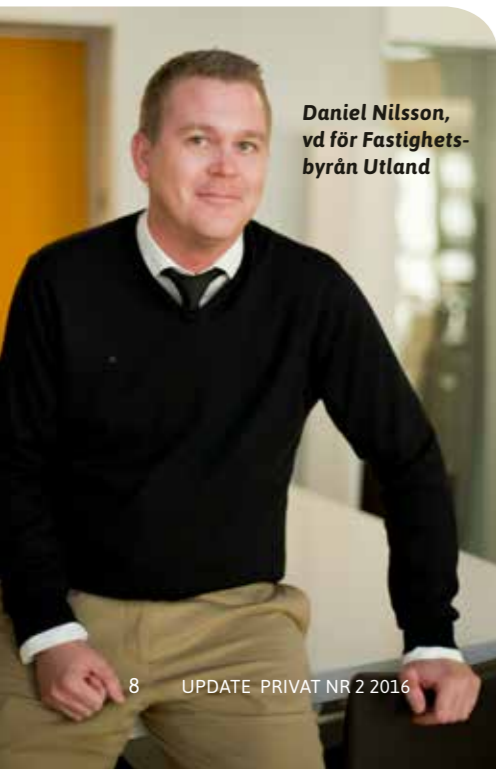
Hur hittar man sitt drömhush?

–Surfa in på nätet och börja med att hitta rätt geografiskt område,

kolla flygkommunikationer och hur lång tid det tar att komma till området från flygplatsen. Titta gärna på turistsajter och se vad som passar dig, tipsar Daniel Nilsson.

Var medveten om att här finns massor av fallgropar. En är de små söta byarna som verkar så lockande på många.

–I själva verket kan servicen vara dålig i byarna med få restauranger och butiker. De ligger också ofta långt från flygplatsen. Då kan det vara trevligare att hitta något på större orter, säger Daniel Nilsson.

Daniel Nilsson,
vd för Fastighetsbyrån Utland

Lämna mörkret FÖR JULLJUSET

Thailand fortfarande hett resmål

När midvintern är som mörkast är längtan till solen som allra hetast. Populära resmål även i år är Thailand och Spanien.

På Svea Ekonomis växlingskontor märks det tydligt när resmålen ändras. Det berättar Kristian Yavsan, kontorschef i Norrköping.

– Det som är påtagligt nu är den politiska oron i Turkiet. Det gör att resenärerna tänker om. Den här hösten har vi inte alls sålt så många turkiska

lira som tidigare, säger han.

Thailand fortfarande hett resmål

Men det finns andra länder att åka till i jul. Ett av de allra hetaste resmålen är – liksom tidigare år – Thailand med sin sol, sina vänliga

människor och sina strandpartyn. De som inte vill resa lika långt väljer i stället Kanarieöarna. Solsäkert och närmare. Andra år har Egypten varit efterfrågat, men i år avråder UD från att semestra där.

Julklappsjakt

Men själva julen är bara en del av firandet. Många tycker bäst om förberedelserna och dit hör julklappsjakt och besök på julmarknader. Och det gör vi allt oftare i andra länder.

– Handla julklappar i London känns som ett måste för många som gör det till en tradition att resa dit varje år. Och så lockar de fantastiska julmarknaderna i exempelvis tyska Lübeck och polska Krakow, säger Kristian Yavsan.

Få gratisdagar

Årets jul hör till dem vi brukar kalla arbetsgivarvänliga, vilket innebär att den som är anställd har ovanligt få "gratisdagar". Det beror på att julafoton i år infaller på en lördag, och juldagen på en söndag. Mellan lördagen den 17 december och lördagen den 7 januari är det hela 12,5 arbetsdagar. Då gäller det att ha sparade semesterdagar om man vill göra en julresa.

Restipset: JULMARKNAD PÅ RIKTIGT

Den som vill uppleva en riktig julmarknad bör bege sig till den nordtyska Hansastaden Lübeck. Här vet man hur julen ska väntas in.

Över huvud taget är Tyskland julmarknadernas förlovade land, där Lübeck anses ha den bästa. I år öppnar marknaden 21 november och håller på ända till 30 december.

Julmarknaden i Lübeck har anor ända från 1648, och man känner sig själv som en medeltidsinvånare i staden när man besöker de vackra torgen, omringade av flerhundraåriga hus med upplysta fasader. Här behöver man inte anstränga sig för att komma i julstämning. Själva marknaden hittar du på Koberg och på

gångar runt rådhusorget.

Lübeck har allt som kan locka en julfantast. Den kända sagoskogen med tema och figurer från bröderna Grimms sagor, konsthantverk, glitter och Glühwein.

Den som är svag för sötsaker bör inte missa Niederegger Marzipan Basar, en ren och skär orgie i julgodis gjort på marsipan. Här finns även ett berömt kafé där man kan vila fötterna mellan varven.

Handla julklappar i tyska Lübeck och polska Krakow

Årets Julklapp

Har du koll på Årets Julklapp?

Har du en gammal bakmaskin skräpandes på vinden? Eller en spikmatta inknölad i garderoben? Då har du kanske fått årets julklapp någon gång.

I år är det tjugonionde året i rad som HUI Research utser Årets Julklapp. I år sker det 22 november. Fram till dess kan alla gissa vilt.

För att en produkt ska bli utsedd till Årets Julklapp ska ett eller flera av följande kriterier vara uppfyllda:

Produkten ska vara en nyhet eller ha fått ett nyväckt intresse under året.

Produkten ska svara för ett högt försäljningsvärde eller säljas i ett stort antal.

Produkten ska representera den tid vi lever i.

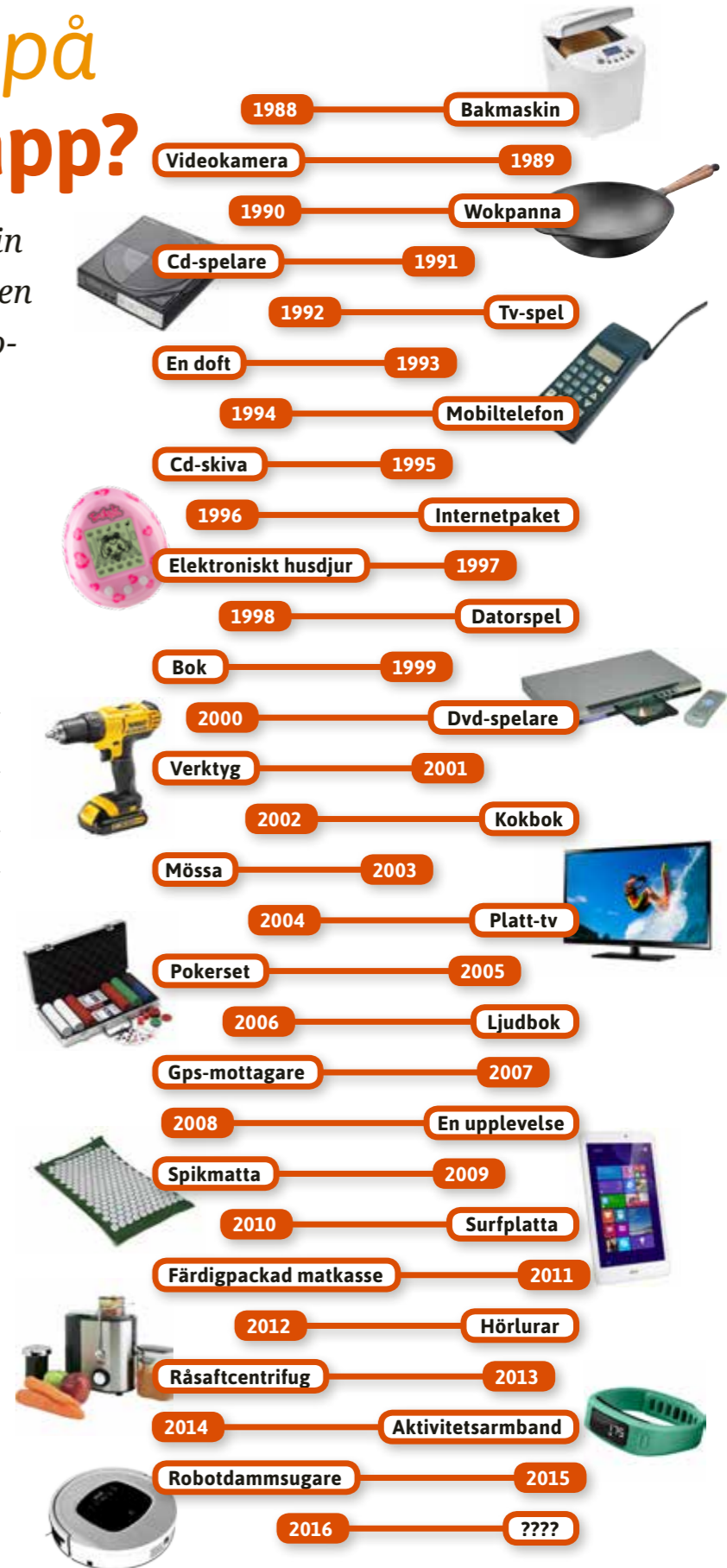
Vilka är då de hetaste kandidaterna 2016?

HAJPEN KRING HÄLSA OCH MAT är fortfarande stor, kanske blir det en trendig hälso-/matbok av något slag. Eller en sous vide-maskin, en apparat där man tillagar maten i en vakuumpförpackning som placeras i ett vattenbad med exakt temperatur. Eller varför inte en slow cooker – en eldriven gryta för långkok på låg temperatur?

ANDRA BUBBLARE PÅ BARNSIDAN är Star Wars-prylar, som fortfarande är rejält poppis. Vad sägs om den lilla runda boll-liknande droiden BB-8 eller kanske ett VR-headset för din smartphone?

HOS VÄRLDENS STÖRSTA leksaksaffär Hamleys i London, tippas man bland annat att en motor-driven jätteskumpistol tillsammans med diverse olika interaktiva dockor, robotar och djur, blir några av årets populäraste julklappar.

22 november, då vet vi.

Många faller i HEMFÖRSÄKRINGEN Så här undviker du dem

Det finns flera saker att tänka på när du ska välja hemförsäkring. Här är sakerna du bör tänka på – och missarna du inte får göra.

På Konsumenternas försäkringsbyrå, www.konsumenternas.se, hittar du massor av information om olika typer av försäkringar. Åtminstone för den som gillar tabeller. Men det finns mycket annat att tänka på när du ska teckna en hemförsäkring. Peter Stark är jurist på Konsumenternas och specialist på hemförsäkringar och vet vilka missar försäkringskunderna brukar göra.

–En av de viktigaste sakerna är att det inte får bli ett glapp i tid när man byter försäkringsbolag eller nytecknar en försäkring, säger han. Då förlorar man nämligen möjligheten att få rättsskydd i den nya försäkringen.

En annan central punkt är att se till att alla i hushållet ingår i försäkringen. Vissa bolag kräver att man listar vilka som är skrivna på adressen.

–Inneboende ingår exempelvis inte i hushållet, utan måste ha en egen försäkring, säger han.

Komplettera

Peter Stark menar också att det för det mesta lönar sig att komplettera hemförsäkringen med ett allriskskydd, eftersom det täcker all egen egendom som går sönder och det blir ofta billigare än att separatförsäkra mobiler och hemelektronik. Allrisken kan även ersätta stöld av stöldbegärlig egendom utanför bostaden, men ett krav är då bland annat att du har egendomen på dig när stölden sker.

Han tipsar också om att inte förvara

för mycket stöldbegärlig egendom i hemmet. Ett antal försäkringsbolag har nämligen infört en maxersättning för smycken – och i vissa fall klockor – som blir stulna.

Guld hemma

–Det är inte ovanligt att människor från andra kulturer har guld för hundratusentals kronor hemma. Och om exempelvis smyckena är köpta utomlands, kanske för länge sedan, kan det vara svårt att få ut fulla värdet.

Men hur ska guldet förvaras? I bankfack?

–Ja, om man kan hitta ett sådant, säger Peter Stark. Eller åtminstone i kassaskåp, utanför hemmet.

Reseskydd

En annan miss är att man litar för mycket på det reseskydd som finns i alla hemförsäkringar. Reseskyddet gäller i de flesta fall i 45 dagar och omfattar alla i hushållet.

–Men ungdomar som är ute och reser kan stanna borta betydligt längre. De måste teckna en förlängning av reseskyddet innan de reser ut, eftersom det är svårt att förlänga och inte går att teckna en ny reseförsäkring medan man är ute på resa. Den går heller inte att förlänga om de 45 dagarna passerat. Och utan försäkring lever man riktigt farligt.

–Det är också klokt att lägga på några månader extra än vad resan är planerad till, säger han. Det kan ju dyka upp saker som gör att man blir borta längre. Och det är ingen skada skedd, för man får tillbaka pengarna för den överskjutande tiden när man kommer hem.

Rabatt

Nästan alla försäkringsbolag ger rabatt om man samlar sina försäkringar hos dem. Det har också länge varit relativt lätt att pruta på premien, men där har bolagen skärpt tonen.

–Mitt intryck är att det har blivit svårare att pruta, säger han. Vad det beror på vet jag inte, för prissättningen på försäkringar är ju helt fri.

RÄTT FÖRSÄKRING FÖR DITT BOENDE

HYRESLÄGENHET:

Du behöver en vanlig hemförsäkring, som ersätter vid brand- eller vattenskada. Om du själv har kostat på ny utrustning, exempelvis ny spis, gäller hemförsäkringen oftast även för den. Skulle du orsaka en skada och hyresvärderna kräver dig på ersättning, kan du även då oftast få ersättning från hemförsäkringen.

BOSTADSRÄTT:

Du bör ha en bostadsrättsförsäkring som komplement till den vanliga hemförsäkringen, eftersom ditt ansvar för lägenheten är större än för en hyresrätt. Observera att du även ansvarar för vattenskada i bostaden, även om den orsakats av en granne. Den som bor i bostadsrätt ansvarar för skador på ytsikt och fast inredning – oavsett om det är du själv eller en besökare som orsakar skadan.

Tips: Ibland kan bostadsrättsföreningen ha en försäkring som träder in om ditt försäkringsbolag vägrar betala.

VILLA:

Du bör ha en villahemförsäkring. Den täcker skador både i hemmet och vissa skador på huset eller tomten. Du kan också få ersättning om du skulle bli skadeståndsskyldig gentemot en besökare eller granne. Det finns tillägg att köpa till villahemförsäkringen som kan ge högre ersättning eller omfatta fler delar.

STUDENTBOENDE:

Du bör ha en egen hemförsäkring, går att köpa genom studentkåren. Annars har försäkringsbolagen studentrabatter på sina hemförsäkringar.

I ANDRA HAND/INNEBOENDE:

Du måste skaffa en egen hemförsäkring. Du kan inte dela hemförsäkring med hyresvärderna, eftersom ni inte delar hushåll.

BOR MED KOMPISAR:

Ni behöver en hemförsäkring. Tala med försäkringsbolaget och berätta vilka som ska omfattas av försäkringen.

ÄLDREBOENDE:

Du bör ha en egen hemförsäkring. Kolla med försäkringsbolaget att den ger skydd även om tjuven använder nyckel. Tyvärr inträffar ibland stölder i äldreboenden eller hos personer med hemtjänst.

(Källa: www.konsumenternas.se)

VI BEKÄMPAR BROTT TILLSAMMANS MED VÅRA KUNDER

Svea Ekonomi har krav på sig att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Som kund märker du det när du måste svara på många frågor. När du gör det kämpar vi alla tillsammans.

En del av Svea Ekonomis kunder reagerar på att de måste svara på en hel rad frågor när de vill utnyttja någon av Svea Ekonomis tjänster. Det kan handla om att skicka in id-handlingar, och berätta om varifrån man har fått sina pengar. Det kan leda till irritation.

Det här gör vi eftersom vi är tvungna att följa lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är för våra kunders bästa, och även för vårt eget.

Friheten kan inskränkas

I ett större perspektiv leder åtgärderna till att exempelvis e-handeln kan hållas öppen och att kreditkort kan fortsätta användas. Tar brotts-

ligheten över, riskerar många's frihet att inskränkas.

Kämpa tillsammans

Enligt lagen, som gäller i hela EU, är Svea Ekonomi och andra banker och finansinstitut skyldiga att ta reda på vem de gör affärer med. Givetvis leder Svea Ekonomis undersökningar i de allra flesta fall till att man konstaterar att allt är i sin ordning.

Även om den digitala brottsligheten ökar snabbt betyder det inte att banker, finansinstitut, företag eller privatpersoner arbetar förgäves med att stävja den. Genom att kämpa tillsammans kan vi rädda både pengar och liv.

"BEDRÄGERIERNA KAN LÄTT HALVERAS"

Samhällskostnaderna för bedrägerier kan vara så höga som 120 miljarder kronor brutto per år bara i Sverige. Den siffran skulle enkelt kunna halveras. Det säger Jan Olsson, polis på NBC, Nationellt Bedrägericenter.

Jan Olsson menar att det inte finns någon större brottslighet än bedrägerier, i alla fall inte ur ett kostnads-perspektiv. 2015 inkom 55 000 anmälningar till polisen om att någon använt någon annans kortuppgifter för att köpa varor. Det är en ökning med 70 procent jämfört med 2014. Men situationen är inte på något sätt hopplös, menar han. Bedrägerierna skulle lätt kunna halveras, och några andra länder har visat vägen.

av de stora kortföretagen Visa och Mastercard som innebär att du använder Mobilt BankID för att bekräfta internetköp.

Allt är till salu

– All information om personers och företags kort, kortnummer och cvc-kod är till salu. Uppgifterna är lätta för bedragarna att googla fram på så kallade carding-sidor. SecureCode gör handeln säkrare, säger han.

En annan sak som skulle göra e-handeln säkrare vore om alla bankkort var automatiskt spärrade, och att man som kund är tvungen att låsa upp det tillfälligt när man handlar.

– Bankerna tvekar om att införa automatiskt låsta kort, eftersom de tror att kunderna då skulle byta bank. Men i andra länder, som Nederländerna och Schweiz, har bankerna samordnat sig. Det har minskat antalet bedrägerier avsevärt, säger Jan Olsson.

Vilka är då de brottslingar som opererar på internet? Enligt Jan Olsson är det bland andra de som tidigare utförde exempelvis värde-transport- och bankrån. Dessa har minskat, eftersom pengarna från sådana rån numera går att spåra. Men bedrägeribrotten har också blivit en inkörsport till annan typ av brottslighet.

– Det är helt enkelt väldigt bekvämt för gärningsmännen att inte behöva se sina offer, istället kan de sitta hemma i soffan med en laptop, säger Jan Olsson.

De åtgärder som enligt Jan Olsson borde vidtas snabbt är följande:

1 Inför elektroniska id-handlingar, som kontrolleras med chip och pin-kod. Sådana kan inte förfalskas.

2 Polisen ska vara den enda myndighet som får utfärda id-handlingar.

I dag är det tillåtet för banker och andra företag att utfärda egna id-handlingar. Dessa, liksom körkort, är lätta att förfalska och kan användas för att köpa varor i någon annans namn. – Tyvärr vill bankerna ha egna id-kort, trots risken att både de själva och deras kunder drabbas av bedrägerier, säger Jan Olsson.

Han anser att fler svenska handlare borde erbjuda så kallad SecureCode, en säkerhetsstandard utfärdad

MINDRE LYCKAT BEDRÄGERIBROTT

I takt med att polis, finansinstitut och allmänhet hjälps åt med att bekämpa vissa typer av brott, hittar brottslingarna på nya. Men alla är inte framgångsrika.

Under sommaren blev det vanligt med en ny typ av bedrägeribrott. Det gick till så här:

PERSON A TAR ETT LÅN MED HJÄLP AV SIN TELEFON och Mobilt BankID. Hen tar emot pengarna och går sedan till polisen för att anmäla telefonen stulen. När första avin om ränta och amortering kommer, säger A att mobilen var stulen och att en bedragare tog lånet.

DET ÄR VANLIGT ATT A HAR EN MEDBROTTSLING. När pengarna hämtas ut övertalas hen att dela med sig till denne andre bedragare. Varför gör han det? Polisen misstänker att spelskulder kan ligga bakom.

BEDRÄGERIET FUNGERAR DOCK INTE som bedragarna tänkt sig. Bankerna har sett igenom upplägget och godkänner inte reklamationerna, eftersom den som har stulit mobilen ju behöver en sexsiffrig kod till det Mobila BankID:t.

NÄR BANKEN SÄGER NEJ, står A där med hela ansvaret för att betala tillbaka lånet. Med ränta.

Jan Olsson, polis på NBC, Nationellt Bedrägericenter.

Så sparar föräldrar till sina barn

ILLUSTRATION: ANNA WINDBORNE

GODA RÅD TILL DIG SOM VILL SPARA TILL DINA BARN:

1. Börja tidigt. Då kan du sätta av mindre belopp varje månad.
2. Tänk på att det kan finnas en risk i att spara i barnens namn. Inte alla barn är mogna att ta ansvar för ett stort sparbelopp den dagen de blir myndiga. Om du inte vill att ditt barn ska kunna använda pengarna redan som 18-åring, kan du ta kontrollen via exempelvis ett gåvobrev, eller genom att spara i ditt eget namn för att senare skänka pengarna.
3. Det enklaste är att sätta av en månatlig summa genom autogiro.
4. Jämför räntor mellan banker och läneinstitut.
5. Om du väljer en mindre aktör – kolla att den statliga insättningsgarantin gäller.

Två tredjedelar av Sveriges föräldrar sparar regelbundet varje månad till sina barn. Yngre föräldrar sparar regelbundet i större utsträckning än äldre. Knappt var femte förälder sparar inte alls till sina barn.

Det framgår av en undersökning om sparande som Swedbank gjorde tillsammans med Sifo tidigare i år. I undersökningen deltog 2 000 personer, varav omkring 750 svarade på frågorna om att spara till barn.

Två av tre sparar alltså regelbundet till sina barn varje månad; de flesta upp till 500 kronor per barn och månad. Ytterligare 12 procent sparar också till sina barn, men inte regelbundet. Det innebär att totalt tre av fyra föräldrar sparar till sina barn, regelbundet eller oregelbundet. Bland dem som har hemmavarande barn under 18 år är andelen ännu högre, 82 procent.

Av de yngre föräldrarna, mellan 25 och 34 år, sparar ännu fler. Omkring 90 procent sparar till sina barn, tre av fyra sparar regelbundet varje månad. De äldre föräldrarna sparar däremot i större utsträckning högre belopp varje månad.

En knapp tredjedel av alla föräldrar tycker att det är svårt att veta hur de ska spara till sina barn och var fjärde förälder har dåligt samvete för att de inte sparar mer till sina barn.

Källa: Swedbank

Aktuella räntor hos Svea Ekonomi:

- Sparkonto:**
0,85 procent från första kronan.
- Kapitalkonto:**
1,15 procent, bindningstid 12 månader.
- Utlåning:**
från 3,95 procent.

Koll på pengarna

Som ung och färdig att flyga ur boet är det bra att ha koll på sin ekonomi. Därför har Svea Ekonomi gett ut boken "Drömmen om ett eget liv".

Med boken i handen ger sig Svea Ekonomis utbildningsansvarige Stefan Ericson ut i gymnasieskolor runt om i landet.

– Ungdomar måste förstå hur viktigt det är att kunna hantera pengar rätt, säger Stefan Ericson.

Det kan bli något av en chock för den som lämnar föräldrahemmet att plötsligt stå på egna ben. Nya begrepp, nya skyldigheter och nya frestelser gör att man lätt kan bli förvirrad. Med "Drömmen om ett eget liv" vill Svea Ekonomi dela med sig av sin kunskap, bland annat genom att visa att ekonomin består av fem delar: tjäna, konsumera, låna, försäkra och spara. Då blir det lättare att få grepp om pengarna.

Stort intresse

Intresset från ungdomarna för boken och för Stefan Ericsons besök är stort. Ekonomiundervisningen i skolan är i första hand teoretisk och handlar mer om företagsekonomi än privatekonomi – trots att privatekonomi ofta upplevs som både svårare och viktigare.

– Vid våra besök får eleverna chans att ställa alla de frågor de har, säger Stefan Ericson.

Han ser stora skillnader i förutsättningarna för ungdomar att hantera ekonomiska frågor. Bland annat gör olika bostadsorter att olika frågor kommer upp. På landsbygden är till exempel bilen viktig. I storstäderna är det dyrt och svårt att skaffa egen bostad.

Ett problem för ungdomar är ofta att kunna se tillräckligt långt fram i tiden. Att ha förmågan att avstå från

konsumtion på kort sikt, för att få en bättre ekonomi längre fram – om man tar för vana att spara.

– Det behöver ju inte handla om stora uppoffringar. Det kan räcka att spara en eller ett par hundralappar i månaden. Och så är det viktigt att få pengarna att räcka hela månaden, säger Stefan Ericson.

Drömmen om ett eget liv, delar Stefan Ericson från Svea Ekonomi ut under sina föredrag om privatekonomi, som han håller på gymnasieskolor.

Svea Ekonomi stödjer Ung Företagsamhet

Svea Ekonomi deltar sedan flera år som partner till Ung Företagsamhet (UF). Det är en utbildningsorganisation för entreprenörskap och företagande där ungdomar driver egna företag under sitt sista gymnasieår.

INOM UF PÅGÅR ETT ANTAL TÄVLINGAR, där Svea Ekonomi är värd för deltävlingen Årets Affärsplan. Det innebär att representanter för Svea Ekonomi, bland andra grundaren och vd:n Lennart Ågren, är med i juryn och utser finalister och vinnare i regionerna Stockholm Nord och Syd.

Under mässan "Entreprenörskap på riktigt" 20-21 mars 2017 presenteras vinnarna. Mässan fungerar som regionsfinal för Stockholm.

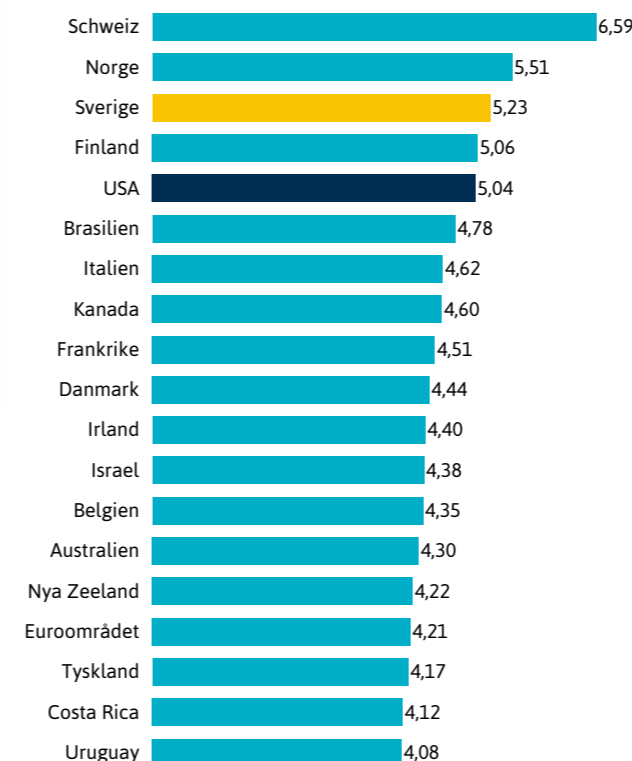
Vill du veta mer, surfa in på UF:s webb www.ungforetagssamhet.se

The Zump Company blev Årets UF-företag Syd 2016 och vann 2000 kronor.

Big Mac-index

BIG MAC-INDEX ÄR ett index som första gången publicerades av tidskriften The Economist den 6 september 1986 och som ger en uppskattning av ett visst lands prisnivå. Indexet bygger på att hamburgaren Big Mac är en över hela jorden enhetlig och samtidigt inhemskt producerad vara. Skämtsamt kallas mätmetoden Burgernomics och Economist publicerar purchasing-power parity (PPP), kvoten mellan en amerikansk Big Mac och samma produkt i andra länder omräknat i dollar, som en indikation på om ett lands valuta är över- eller undervärderad mot dollarn.

Vår käraste lott i Sverige är TRISSLOTTEN

Det säljs runt 360 000 lotter om dagen, så det cirkulerar en hel del vinstlotter där ute. Tyvärr är inte vinstprocenten speciellt hög: runt var femte lott ger en vinst. Och mer än hälften av alla pengar som betalas in, hamnar i Svenska Spels fickor istället för tillbaka ut i nya vinster. Det är en ganska usel utdelningsprocent.

Om man ser på internet, där man numera också kan skrapa lotter, ser man en mycket högre utdelningsprocent. Betsson är ett av de företag som tillhandahåller skraplotter online och hos dem går uppskattningsvis 80-90 % av betalningarna tillbaka in i lotterna.

När man skrapar en Trisslott är man inte ute efter de små vinsterna. Man vill inte vinna femtio kronor. Man vill vinna

jackpotten eller deras lockande erbjudanden om 25 000 kronor i månaden i 10, 15, 25, eller 50 år.

Chansen att vinna miljonbeloppen på någon av de svenska lotterna (det finns 18 stycken för tillfället) ligger runt 0,00013 %. Alltså 1 på 770 000 lotter. Inte så pass stor chans, med andra ord.

Förutom Triss är Sverigelotten den näst populäraste lotten i landet. Här är oddsen lite bättre än på Triss. Skrapar du triss brukar man säga att var femte lott är en vinstlott. Köper du istället Sverigelotten är vinstchansen 1 på 4 lotter. Då är det 1 på 75 000 att gå vidare mot chansen att vinna en miljon. Man behöver dock gå igenom en ny lottomgång innan man ser hur mycket man har vunnit. Snittvinsten där ligger runt 520 000 kronor, men det är ju inte dåligt! Snittvinsten på de högre beloppen med

Triss är 2 765 000 på månadsklöver och 256 000 för TV-Triss. Visst låter det fint att vinna månadsklöver och få skrapa fram ett månadsbelopp i TV, men kom ihåg att det finns endast 2 lotter i rullning samtidigt som ger denna vinst!

EFFEKTEN av amorteringskravet klingar av

Priserna på bostadsmarknaden har tagit ny fart, trots amorteringskravet som infördes i somras. Det redovisar Svensk Mäklarstatistik.

Statistiken över september månad visar att villapriserna steg med 1 procent, medan bostadsrättspriserna steg med 3 procent.

Det innebär att inbromsningen av bostadspriserna nu tycks vara avslutad, särskilt i Stockholm.

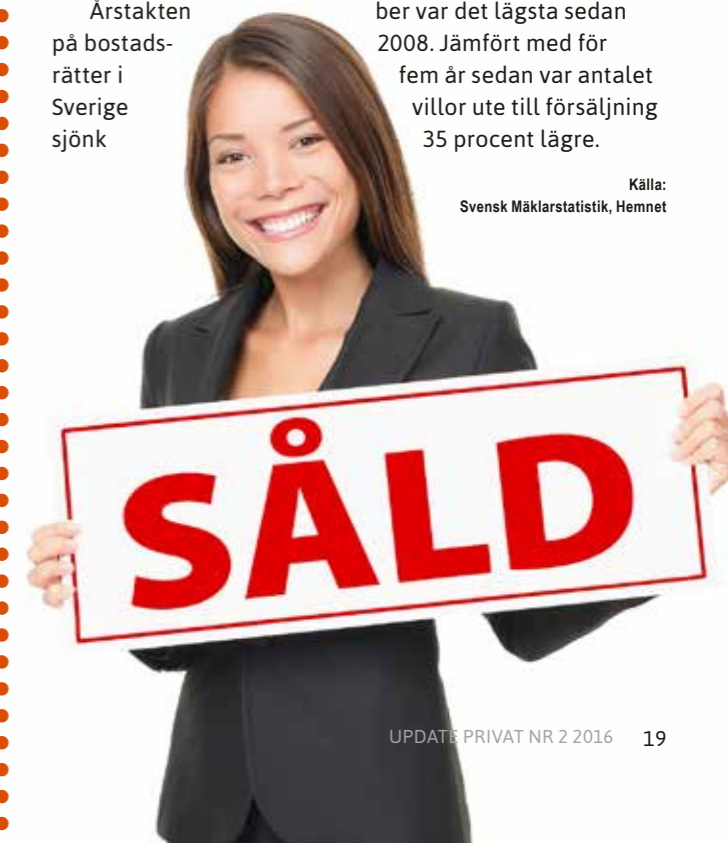
I ett pressmeddelande skriver Hemnet att den eventuella effekt som amorteringskravet haft på bostadsmarknaden nu har klingat av.

Årstakten på bostadsrätter i Sverige sjönk

något i augusti, men ligger i september kvar på +7 procent. Villaprisernas årstakt låg på +10 procent i september, vilket var samma takt som i augusti, enligt de senaste siffrorna från Svensk Mäklarstatistik. Snittpriset i landet för en villa ligger nu för första gången över 3 miljoner kronor.

Dock visar statistiken att antalet villor som kom ut på marknaden i september var det lägsta sedan 2008. Jämfört med för fem år sedan var antalet villor ute till försäljning 35 procent lägre.

Källa: Svensk Mäklarstatistik, Hemnet

● Svea Ekonomi

● Svea Ekonomis
växlingskontor

Välkommen att besöka något av våra växlingskontor. Observera att huvudkontoret ej har kundmottagning.

Huvudkontor:
Besöksadress:
Evenemangsgatan 31
Telefon: 08-735 90 00
Fax: 08-735 42 09

Postadress:
169 81 Solna
www.sveaekonomi.se
info@sveaekonomi.se
Org. nr: 556489-2924

Valutaväxling
och övriga tjänster sker
på växlingskontoren

